

HRVATSKA UDRUGA ZA PROMICANJE PRAVA PACIJENATA

21 000 SPLIT, Čajkovskog 5; Tel.: 021/339 530

e-mail: pravapacijenata@st.t-com.hr

www.pravapacijenata.hr

mob.: 091 5027861

Predsjednica: Mr. sc. Đula Rušinić-Sunara, dr. med.

U Splitu, 4. veljače 2015.

Ev.br.: 7/15

Elvira Marinković Škomrlj, prof.
Služba za odnose s javnošću i protokol
Rektorat Sveučilišta u Rijeci
Trg braće Mažuranića 10
51 000 Rijeka

Poštovana,

zahvaljujemo na pozivu za učešće na Okruglom stolu. Naša predstavnica je spriječena doći u Rijeku na zakazani Okrugli stol te stoga šaljem očitovanje ispred naše udruge:

PREDMET: OČITOVANJE HRVATSKE UDRUGE ZA PROMICANJE PRAVA PACIJENATA O TEMI OKRUGLOG STOLA "Priziv savjesti u medicinskoj praksi"

Kao udruga koja promiče ljudska prava korisnika zdravstvenih usluga dužni smo se osvrnuti na temu sve eksponiraniju u javnosti, a koja se dotiče prava na priziv savjesti liječnika tijekom obavljanja nekih od zdravstvenih usluga s kojima se oni iz vjerskih ili drugih osobnih uvjerenja ne mogu složiti.

Prvenstveno ističemo kako se zlažemo za autonomiju i pacijenata i liječnika te njihovo pravo na iskazivanje osobnog uvjerenja.

Ustav Republike Hrvatske u čl. 17. st. 3. jasno i apsolutno štiti slobodu savjesti svakog čovjeka, pa tako i zdravstvenog radnika:

*„Niti u slučaju neposredne opasnosti za opstanak države **ne može se ograničiti primjena odredbi ovoga Ustava o pravu na život, zabrani mučenja, surovog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, o pravnoj određenosti kažnjivih djela i kazni, te o slobodi misli, savjesti i vjeroispovijedi.**“*

Za mnoge zdravstvene radnike koji su ujedno i vjernici isto pravo utvrđeno je i čl. 40. Ustava, koje nije suženo samo na privatni život, već se odnosi i na profesionalno djelovanje pojedinca:

„Jamči se sloboda savjesti i vjeroispovijedi i slobodno javno očitovanje vjere ili drugog uvjerenja.“

Pravo na priziv savjesti koje je neotuđivo i neuskraćivo pravo svakog čovjeka, našoj udruzi je vrlo važno jer se dotiče izravno uskraćivanja prava na neku osiguranu zdravstvenu uslugu, što istu može činiti nedostupnom (čime se onda krše ljudska prava osobe koja potrebuje tu zdravstvenu uslugu) ili se pak priziv savjesti odnosi na odbijanje vršenja prisile nad nekom osobom u obliku pružanja zdravstvene usluge koju osoba ili ne potrebuje ili na nju ne pristaje.

U posljednje vrijeme mnogo se govori o ovom prvom obliku priziva savjesti dok se onom drugom godinama nije govorilo iz te perspektive. Govorimo dakle o:

1. pravu na priziv savjesti osoba koje svojim zaposlenjem češće ili rjeđe dolaze u poziciju činiti abortus, jer je isto zakonom omogućena i zdravstvenim osiguranjem osigurana zdravstvena usluga;

2. pravu na priziv savjesti osoba kojima je činiti prisilu nad bilo zdravim bilo bolesnim osobama izravno povezano sa potencijalnom vlastitom prekršajnom odgovornošću ili sa drugim neugodnostima, a u svrhu ponekad čak i vrlo nejasnih viših interesa.

Svjesni smo kako je ovaj okrugli stol namijenjen gotovo isključivo temi ovdje označenoj brojem 1, no mi bi željeli ukazati na potrebu jasno izraženih stavova struke i za temu pod brojem 2.

Pod točkom 1. želimo naglasiti činjenicu da je iz medicinskih, ali i drugih preferencijalnih razloga donesena politička odluka da se ženama mora omogućiti legalni pristup prekidu neželjene trudnoće, jer bi u suprotnom moglo doći do pojave cijelog niza različitih zdravstvenih problema i smrtnih ishoda nelegalnih pobačaja rađenih u neprimjerenim uvjetima.

U odnosu na navedenu činjenicu smatramo da je potrebno:

a) svakom studentu medicine omogućiti da odabere želi li se ili ne pozivati na priziv savjesti te da ne mora sudjelovati niti prisustvovati onim zdravstvenim uslugama za koje ima već izgrađen stav o prizivu savjesti. Takvim studentima naravno mora biti zakonskim okvirom reguliran status (u odnosu npr. na to imaju li ili još bolje rečeno: pod kojim uvjetima te osobe kasnije imaju pravo pristupiti specijalizaciji koja nužno predstavlja struku u kojoj se sukladno pozitivnim zakonima RH moraju omogućiti zdravstvene usluge za koje osoba već kao student ima iskazan priziv savjesti);

b) regulirati odnos prema osobama koje tijekom svojeg rada iz bilo kojeg razloga mijenjaju dotadašnje stavove ili se osjete slobodnima iskazati osobne stavove i za njih se boriti u smislu prava na opredjeljenje te vjerskih sloboda.

Mišljenja smo da se sve zdravstvene usluge koje su zakonom dozvoljene i obveznim zdravstvenim osiguranjem osigurane moraju učiniti dostupnima korisnicima, ali nikako kršenjem temeljnih ljudskih prava zdravstvenih djelatnika. Osobe koje ne žele raditi takav posao ne moraju ga raditi, ali nadležno Ministarstvo treba jasno urediti postupanje svih uključenih u takvim situacijama.

U tome smislu je potrebno regulirati pravo na priziv savjesti. To je, koliko vidimo, potrebno napraviti na tri različite razine: razini studenta, razini specijalizanta, razini specijaliste (koji je promijenio svoj stav ili tijekom radnog staža prvotno nije imao, a potom je iskazao osobni priziv savjesti).

Razvidno je kako ništa nije sporno ukoliko liječnik ne odabere specijalizaciju u kojoj je obavezan pružati uslugu za koju ima priziv savjesti.

Sporno je ukoliko se želi opredijeliti za specijalizaciju unutar koje se pružaju osigurane zdravstvene usluge koje on osobno ne želi pružati, odnosno slijedeća situacija, koja je ujedno i najveći problem u RH trenutno, **kada je liječnik već specijalist te je pružao usluge za koje naknadno iz nekog osobnog razloga mijenja osobni stav ili ga tek sada osjeća slobodu iskazati i za njega se boriti te više ne želi te usluge pružati.** Svakako nam je potrebno stvoriti jasne konsenzuse o tome na koji način će se zaštititi pravo liječnika na osobne stavove pa i na promjenu osobnih uvjerenja, a da se pri tome ne ugroze prava pacijenata.

Posebnost našeg društva je da su građanske slobode počele biti poštivane tek devedesetih godina prošlog stoljeća te se mnoga ljudska prava i danas nedovoljno prepoznaju ili razumijevaju u sadržaju i smislu. Uz te činjenice liječnici, kao i mnogi drugi u RH, uvriježeno su slabo mobilni te se prema promjeni radnog mjesta općenito ne odnose kao u nekim drugim zemljama gdje je promjena zaposlenja i mjesta boravka prihvaćen način života.

Izmjena ili gubitak radnog mjesta u RH znači i vrlo izglednu nemogućnost ponovnog zaposlenja, to jest zasnivanja novog ugovora o radu na neodređeno vrijeme. U tom kontekstu treba sagledati i one već formirane specijaliste koji su se tijekom vremena odlučili ne prikrivati svoje osobne stavove o nasilnom prekidu trudnoće ili koji su iz nekog razloga doista promijenili svoju dotadašnja životna uvjerenja.

Mislimo da imamo u Republici Hrvatskoj dvije različite kategorije osoba koje sada iskazuju ili žele iskazati priziv savjesti i da to treba razdvojiti prilikom ovakvih rasprava.

Naime, oni koji su imali stav ali ga nisu smjeli reći pa čak ni priznati, a nije bio ni malo rijedak niti slučaj da nisu sami odabirali svoju specijalizaciju nego su morali prihvatiti ponuđeno, u sasvim su različitoj situaciji od onih koji su svoj stav promijenili nakon osamostaljenja RH i odmah imali i priliku slobodno izreći takav stav.

Oni koji to nisu smjeli do 1990. godine a sada su odlučili progovoriti, činjenično su bili sami pod prisilom činjenja nečega s čime se ne slažu, ali to nisu smjeli izreći iz političkih razloga. Te su osobe zasigurno doživljavale jednako snažne psihičke traume koje danas doživljavaju žene nad kojima se pokušava izvršiti pritisak da promijene svoju odluku o prekidu trudnoće ili o rađanju djeteta.

Ovdje su obje strane u ulozi žrtve nekih neriješenih društvenih odnosa i nerazjašnjenih načina zaštite osnovnih ljudskih prava kao i rješavanja nekima potpuno nerazumljivih vrlo teških situacija na jedini mogući a "*društveno prihvatljiv*" način.

Iako to ovdje nije tema, smatramo da je potrebno mnogo više razgovarati o svim aspektima priziva savjesti kada je u pitanju prekid neželjene trudnoće. Ne treba zaboraviti niti da je jednom zlostavljanu ženu moguće do kraja njezinoga života držati u takvom položaju te je zlostavljati na sve načine i od strane društva i od strane obitelji. Ne promišljamo dovoljno kao društvo što smo učinili da zaštitimo žene od raznih oblika nasilja koja proživljavaju od obitelji, susjeda, radnog okruženja do opće društvene klime. Mišljenja smo da im kao društvo nismo osigurali čak niti osnovnu pravnu zaštitu te kada se one budu osjećale sigurnima možda neće biti toliko "*potrebe*" za odlukama o prekidu neželjene trudnoće. Očito nam je kao društvu mnogo lakše legalizaciju pobačaja nazivati zaštitom ljudskih prava nego li osigurati društveno blagostanje, socijalnu sigurnost te posebnu zaštitu majki, djece, roditeljstva te obitelji općenito.

Imamo iskustava s dojavama žena koje se smatraju nagovaranima, prisiljavanima i zlostavljanima u smislu siljenja na promjenu njihovih osobnih stavova kada je u pitanju prekid trudnoće. Drugim riječima: liječnik koji ima priziv savjesti i ne želi izvršavati zdravstvenu uslugu pobačaja, to jest nasilnog prekida trudnoće, nema pravo svoje uvjerenje nikome nametati, ali zasigurno ima pravo izreći medicinski opravdane kontraindikacije, nuspojave, komplikacije i sve druge činjenice koje su važne za donošenje odluke. Na žalost, imamo previše dojava o gorljivom zagovaranju koje ponekada prerasta u psihičko zlostavljanje žene koja takvu odluku ionako nije donijela "laka srca".

Tu smo uvjerenja da je svakoj ženi koja se odluči na nasilni prekid trudnoće potrebno

pružiti psihološku pomoć a koja može rezultirati i promjenom njezinog stava o dotičnom prekidu trudnoće, ali ta psihološka pomoć mora prije svega biti ono što ona treba biti: potpora i pomoć, a ni u kojem slučaju daljnje nasilje nad ženom. Na ovo upozoravamo najviše iz razloga što se prava pacijenata u Republici Hrvatskoj ne štite pred zakonom te nema nepristrane procedure tijekom rada s pritužbama pa čak niti sudskim tužbama (što je presudom potvrdio i Europski sud za ljudska prava) te je ovakvo zlostavljanje potpuno izvan dosega bilo kakve sankcije, jer nije nigdje i nikome tako nešto moguće niti prijaviti.

Ovo je upravo ono o čemu svaki liječnik također treba promišljati u odnosu na sve pacijente te se založiti za zaštitu svih ljudskih prava i pri tome dobro promisliti koliko je pacijent u mogućnosti uopće imati svoje stavove, a kamo li ih iskazati kada se nađe ispred autoriteta poput onoga kojega ima liječnik? Na žalost, ima dojava o tome da se pacijenti više boje nego li vjeruju, već i zato što su svjesni kako nemaju načina da se učinkovito odupru liječniku u pogledu osobnih stavova čak niti kada ih isti njima očigledno zlostavlja.

Druga kategorija priziva savjesti je ona kada se liječnici ne usude iskazati svoj osobni stav od straha pred posljedicama koje bi imao u društvu u kojem živimo.

Pedijatrijsko društvo je još prije puno godina dalo službeni stav kako pedijatri imaju pravo na priziv savjesti u slučajevima kada im socijalni radnik dovede dijete na cijepljenje na koje njegovi roditelji ne pristaju, odnosno kada je slijedom represivnih zakonskih odredbi dijete nasilno odvojeno od roditelja i želi se izvršiti vakciniranje mimo volje roditelja, što je onda prisilno cijepljenje.

Dakle, pedijatri su se izborili da imaju mogućnost odbiti vakcinirati dijete pod uvjetima prisile. Istovremeno se danas oko 10.000 mladih roditelja zbog osjećaja nasilja nad njima, pokušava izboriti za pravo da samostalno odlučuju o tome hoće li se njihovo dijete cijepiti ili ne i žele tu odluku donositi za svaku pojedinu bolest i za svako pojedino cjepivo. Ti roditelji smatraju da se njihovu djecu prisilno cijepi i kada ih se ne otima da bi ih se cijepilo jer se vrši cijeli niz radnji koje treba smatrati prisilom, ucjenom, prijetnjom, a uz to gotovo redovito ide popratno neprimjereno nazivanje tih roditelja nedovoljno pametnim, neodgovornim, neprimjerenim ulozu roditelja i slično.

Oni nemaju pravo na svoju odluku iz razloga koje im nadležni predočavaju već godinu i pol dana i to doslovno ovakvim izrazima:

- niste dovoljno pametni ni odogovorni da biste mogli o tome odlučivati;
- niste dobri roditelji ukoliko priječite da vaše dijete bude cijepljeno;
- nemate pravo ugrožavati zdravlje drugih (iako se ne bi ništa dogodilo da se ovoga časa ne cijepi ukupna dječja populacija, jer bi već za nekoliko tjedana i najmanja pojava jednog jedinog oboljelog dovela do procijepljenosti od preko 90% ukupne populacije što je dokazano u praksi te je sasvim besmisleno time plašiti ljude);
- u interesu zdravlja nacije jest da preko 95% djece bude procijepljeno upravo za bolesti za koje je "*struka odredila tako*" te su i uvrštene u obavezni kalendar cijepljenja (a struka je javno više puta naglasila kako oni s obavezom nemaju ništa i kako je moguće dozvoliti pravo izbora u RH).

Poseban je "biser" prethodnog ministra zdravlja, profesora Rajka Ostojića koji je nekoliko puta na HTV-u ponovio kako će nam se vratiti epidemija cerebralne paralize ukoliko cijepljenje ne bude zakonska obaveza (prvo što ne zna što je cerebralna paraliza, a drugo: nitko nije tražio da se prekine s cijepljenjem već da se za isto mora dobiti od roditelja pristanak - odnosno da se ne cijepi ono dijete čiji roditelj na to nije pristao... - i zašto bi svi rekli da ne žele cijepiti svoje dijete ukoliko im je jasno razloženo koje su sve prednosti? ili je on toliko uvjeren da je to toliko nepotrebna radnja da je bez zakonske obaveze ne bi nitko smatrao korisnom i koristio?).

Iako ni jedno od gornjih opravdanja nije istinita tvrdnja ipak već godinu i pol dana nitko od nadležnih nije progovorio o ljudskim pravima tih roditelja koje zbog njihovog straha za vlastito dijete zapravo:

- zlostavljaju tiradama o tome koliko je štetno ne cijepiti;
- privode u policiju na obavijesne razgovore;
- prijete im oduzimanjem djece;
- prijete im ili čak i onemogućuju upis djeteta u vrtić;
- dovode u poziciju da neki pedijatri ne žele više pružati zdravstvene usluge djetetu;
- naplaćuju im globe sukladno zakonskoj odredbi koja je čak nevažeća prema pravilima pravne struke (jer je nakon tih odredbi donešen Zakon o pravima pacijenata, ali i iz drugih pravnih razloga).

Za takve roditelje jest nasilje nad njihovom djecom unošenje nečeg tijelu stranog od čega ta djeca mogu imati i ozbiljne posljedice, dok istodobno nisu uopće uvjereni kako ni njihovo dijete niti druga djeca u okruženju, odnosno ukupno društvo, od toga imaju ikakve koristi.

Pri tome je važno istaknuti kako liječnici tvrde:

- nismo za prisilu, ali ako zakon tako nalaže...
- ne vidimo da će se dogoditi nešto drastično ako cijepljenje ne bude obaveza, ali zakon tako nalaže....
- ne smatramo da treba uvesti cijepljenje u rodilištima, ali zakon tako nalaže...
- ne smatramo da je potrebno cijepiti djecu od hepatitisa B u rodilištima, ali zakon tako nalaže...
- ne smatramo da je potrebno cijepiti svu djecu protiv hepatitisa B, ali zakon tako nalaže...

Mi iz toga iščitavamo samo da se liječnici u ovim slučajevima ne pozivaju na priziv savjesti iako bi i te kako imali razloga za to, jer je to učinilo i Pedijatrijsko društvo pred mnogo godina kada su jasno rekli da se ne slažu s represivnim mjerama.

Voljeli bi da liječnici imaju snage jasno reći kako te zakonske odredbe na koje se pozivaju nisu uopće donešene po preporuci struke već čak i unatoč jasnog protivljenja struke. Tako je sasvim jasno da je neprimjereno cijepiti svu djecu redom protiv B hepatitisa i to još u rodilištu ...a u zakonu piše da je obavezno i pod prijetnjom kazne od 2000 kuna i drugim prijetnjama. Kada smo u javnosti razotkrili kako se Epidemiološko društvo tome usprotivilo, ali je to ipak postala zakonska obaveza, od 01. siječnja 2015. više nije obaveza u rodilištu cijepiti djecu protiv hepatitisa B, ali još uvijek je obaveza za svu djecu no sada nakon 2.mjeseca života... To je dakle bila neutemeljena odluka pa su morali promijeniti u kalendaru cijepljenja. Ujedno su time umanjili izgrede u samim rodilištima i time umirili bolničke liječnike koji nemaju sada povoda uopće progovarati o tome je li to dobro ili nije.

Tako su očito nastajali i drugi zakoni za koje nam tvrde kako su nastali po "*stručnim*" preporukama, dok Hrvatska liječnička komora i Hrvatski liječnički zbor cijeli niz godina manje ili više glasno govore u smislu: struku se ne pita, struku se ne sluša.

O ovome ne mogu dovoljno argumentirano govoriti pacijenti, o tome mogu govoriti samo liječnici. Zašto se liječnici boje? Zašto su trebali naše istupe u javnosti (naravno i naše izlaganje negativnim posljedicama u odnosu na politiku) da bi potihom priznali da su bili protiv? Valjda iz istog razloga zbog kojega su trpjeli psihičko nasilje te unatoč svojih uvjerenja radili ono što im se nalagalo: jer nisu imali kome se požaliti ni kome reći kako oni

nešto ne bi i/ili ne doživljavaju dostojnim sebe. Uglavnom se radi o katoličkim uvjerenjima i liječnicima koji nisu imali snage "*poginuti*" za vjeru nego su trpjeli kako bi osigurali opstanak sebe i svojih obitelji. No, činjenično se radi o jednakoj nezaštićenosti ljudskih prava svih u Republici Hrvatskoj te nisu samo pacijenti oni koji trebaju zaštitu ljudskih prava već svi građani. O tome i govorimo 16 godina, ali nas se ne doživljava na takav način nego se i nadalje dijele ljudska prava na ona korisnika i na ona davatelja zdravstvenih usluga. Sav trud da ukažemo kako se radi o istim i uvijek samo ljudskim pravima nije bio dovoljan da nam se liječnici masovno pridruže i time omoguće zaštitu i svojih ljudskih prava.

Mislimo da to treba gledati na takav način i osigurati da više nitko u RH ne dođe u priliku raditi suprotno svojim uvjerenjima, šutjeti i trpjeti i smatrati se nedostojnim sebe zbog nezaštićenosti osnovnih ljudskih prava. Ukoliko o tome neće moći govoriti liječnici kao jedni od najškolovanijih hrvatskih građana, mahom ubrajani u najveće intelektualce koje Hrvatska ima, tko bi mogao? Ukoliko se liječnici boje tu su pacijenti da ih zaštite svojom masom i tu sinergiju treba postići čim prije.

Zato se zalažemo se da se o prizivu savjesti razgovara i na razini na kojoj su to učinili pedijatri kada su pred toliko godina jasno iskazali zaštitu prema roditeljima kojima su otimali i prijetili otimanjem djece radi prisilno provođenog cijepljenja.

Ipak je izgledno rasprava o prizivu savjesti pokrenuta kada je odnekud procurilo kako se "*priziv savjesti odnosi na jutarnje radne sate*", a što je kao karakterizacija i te kako razumljivo pogodilo one koji su bili zlostavljani tijekom godina u kojima nisu smjeli reći da su vjernici katolici ili ne daj Bože neki drugi kršćani. Ipak, nakon toliko mnogo vremena snašli su snage, ustali su i rekli. **Pozdravljamo ih i dajemo im punu podršku.**

No, očekujemo da jednako gorljivo zaštite i one nemoćne koji su to od njih očekivali i nadalje očekuju, vjerujući u njih. Zato želimo da jasno progovore u zaštitu ljudskih prava tih roditelja kojima se oduzima pravo na roditeljstvo time što se umjesto njih donosi odluke, a ni jednu odluku koju je zakon propisao nije donijela (liječnička) struka već politika (Sabor, Vlada) i to po izravnim naputcima onih moćnika koji jsu već po svojoj poziciji u izravnoj sprezi s nabavkom cjepiva i raznolikim interesima kojekakvog kapitala. Već bi ta činjenica trebala biti dovoljna da se liječnici jasno izjasne da nemaju ništa s odlukama o tome kako zakon sada izgleda jer oni to nisu ni predložili ni naložili kao struka... a ipak se zakon poziva upravo na liječničku struku i time ih izravno proglašava krivima za zlostavljanje mladih roditelja. Stoga mnogi roditelji izravno prozivaju liječnike i ne vide odgovornost nekoga drugoga (što i jest bila namjera onih koji su to sve tako s namjerom prikazivali i prikazuju kao liječničku odluku).

Manipuliranje liječnicima i njihovom strukom za zlostavljanje nije samo prisutno u pogledu obaveze cijepljenja, već je posljednje vrijeme sve jasnije kako prisilna hospitalizacija pojedinih osoba ima raznolike nemedicinske uzroke, provodi se izvan zakonskih procedura ili je potpuno nedostupno utvrditi činjenično stanje jer nema nepristranog postupka za njegovo utvrđivanje (o čemu također govori spomenuta presuda Europskog suda za ljudska prava).

Stoga je naša poruka skupu jasna:

Svatko ima pravo na svoja uvjerenja i svakome treba pomoći kad mu se ljudska prava krše.

Ne smije se šutjeti na nepravde i treba se jasno zauzeti za poštivanje dostojanstva svakog ljudskog bića.

Stavimo glave skupa, ujediniamo interese pacijenata i liječnika upravo u zaštiti ljudskih prava i učinimo to organizirano, a ne stihijski.

Ni jedan zakon više ne smije biti donešen na način da netko kaže kako se poziva na struku koja se pak javno odriče takvih i sličnih stavova.

Na samom kraju dozvolite da ukažemo na to kako je liječnik odgovoran samo za zdravlje svojih pacijenata i to pojedinačno imenom i prezimenom, a ne za zdravlje nacije. Liječniku je pacijent iznad svega, ma tko bio, makar i zločinac. Za zdravlje nacije odgovara Vlada, a naravno da bi bilo poželjno da pri tom koristi preporuke struke. No, to ne znči da za zdravlje nacije odgovara liječnik te kada se Vlada lažno poziva na liječnike onda jedino želi sprati svoju odgovornost. Stoga svako lažno pozivanje na struku treba razotkriti kao što smo uspjeli samo malo dotaknuti kroz cijepljenje protiv hepatitisa B sveukupne novorođenčadi u rodilištima.

Zato pozivamo i potičemo sve učesnike Okruglog stola da jasno iskažu svoje stavove o kršenju ljudskih prava i ograničavanju ljudskih sloboda, kako onih koji nisu smjeli reći da su kršćani te nisu smjeli raspravljati o prizivu savjesti, tako i da se prekine fama o interesima nacije iskazanima kroz obavezu cijepjenja, jer je jako očito da nas čeka samo "smrtonosna epidemija cerebralne paralize".

HRVATSKA UDRUGA ZA
PROMICANJE PRAVA PACIJENATA
Croatian Association for Patients' Rights
Sjedište: Čajkovskog 5/IV
21000 SPLIT HRVATSKA
Tel.: 385 21 33 95 30

Ispred Hrvatske udruge za promicanje prava pacijenata
Predsjednica: mr.sc. Đula Rušinović-Sunara, dr. med.